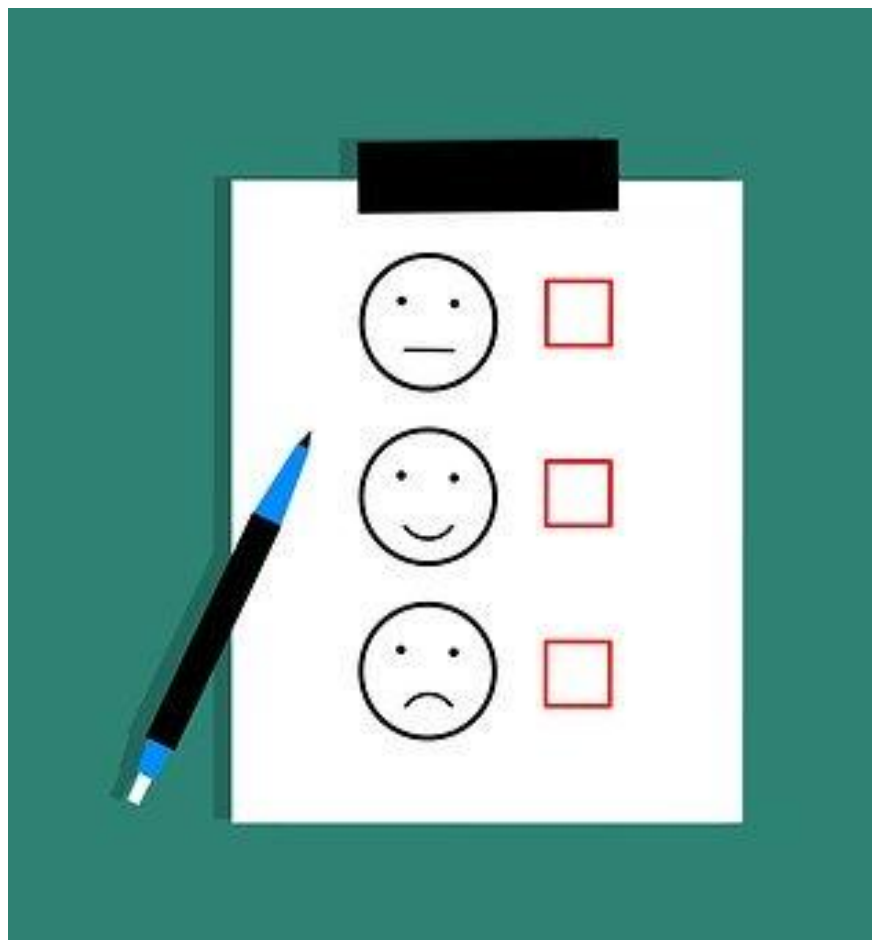

Toetsen bij de IUA

Visie en beleid voor kwaliteit van toetsing

Connecting theology
2024 - 2025

IUA

IUA - International University of Applied Sciences Amsterdam

Adres: Jan Rebelstraat 8, 1069 CB Amsterdam

www.i-ua.nl

Email: info@i-ua.nl

Telefoon: 0618800488

KvK-nummer: 71513507

IBAN: NL17INGB0008581595

Copyright/Disclaimer

De tekst in dit document is auteursrechtelijk beschermd eigendom van de IUA – International University of Applied Sciences Amsterdam. Gebruik, verspreiding en verdere openbaarmaking van de tekst zonder uitdrukkelijke toestemming van IUA is niet toegestaan en dat geldt expliciet voor gebruik door onderwijsinstellingen, marketingbureaus of onderzoeksinstituten welke niet rechtstreeks handelen in opdracht van de IUA.

Inleiding

In dit document wordt de visie van de IUA op toetsen en het daaruit voortvloeiende toetsbeleid beschreven. De basis van de visie op toetsen ligt in het document 'Visie op leren en opleiden' waarin, vanuit verschillende theorieën over leren, onderwijsontwerp en didactiek, een mix van benaderingen is uitgewerkt. De theorie van Constructive alignment (Biggs & Tang, 2011) in deze visie op leren en opleiden is ook de basis voor de visie op toetsen.

Dit document start bij de beschrijving van de volgende modellen:

- a. Constructive alignment (Biggs en Tang, 2011)
- b. Feed up - Feedback - Feed forward (Hattie en Timperly, 2007)
- c. Toetsweb (Van Schilt-Mol, Sluijsmans, Peters, De Beer en Jakobs, 2016)

Deze theoretische basis wordt in hoofdstuk 1 kort beschreven.

Vervolgens wordt in de volgende hoofdstukken ingezoomd de verschillende onderdelen van het toetsweb. In paragraaf 1 staan per entiteit de kwaliteitseisen en in paragraaf 2 staat de uitwerking daarvan door de IUA weergegeven.

De inrichting van het toetsbeleid van de IUA wordt gestuurd en gekaderd door regelgeving en afspraken op intern niveau en extern niveau. De sturing en kadering vinden plaats vanuit geformaliseerde documenten

Dit document 'Visie en beleid voor kwaliteit van toetsing' is geschreven door de voorzitter van de examencommissie. Verbeterd aan de hand van feedback van de leden van de examencommissie en daarna met het hele team gedeeld zodat de visie gedragen wordt binnen alle onderwijsseenheden. De examencommissie evalueert jaarlijks de visie en het beleid rondom toetsen in het jaarverslag.

Toetsen hebben bij de IUA de volgende functies

- **Motiveren:** Een goede toets kan studenten motiveren en stimuleren tot grensverleggende prestaties. Een toets werkt motiverend als hij congruent is en de leer- en onderwijsactiviteiten ondersteunt en versterkt. Daarnaast kan het motiverend zijn als een student middels een herkansing kan laten zien dat hij heeft geleerd van de gegeven feedback.
- **Informeren:** Het toetsproces en het toetsresultaat geven de student informatie over de vordering van zijn leerproces.
- **Beslissen:** Op basis van de toetsresultaten neemt de IUA beslissingen over zakken en slagen voor een toets, een leerjaar en de opleiding.
- **Evalueren:** Het resultaat van de toetsen en de examinering geeft de opleiding informatie over de kwaliteit van de toetsing en het onderwijsprogramma. Op basis van deze evaluatie kan de toets worden aangepast of het onderwijs worden verbeterd.

De kwaliteitsbewaking rondom de toetsing is erop gericht dat studenten hun competenties kunnen bewijzen door middel van toetsen die getoetst zijn aan kwaliteitseisen voor goede toetsing.

Kwaliteitseisen

De kwaliteitseisen voor toetsing (Bijkerk, 2015) staan bij IUA centraal:

- Validiteit
De toetsen zijn valide: ze meten de leeruitkomsten. Dit wordt zichtbaar in de toetsvorm en in de toetsmatrijs.
- Betrouwbaarheid
De toetsen zijn betrouwbaar: de meting van elke afzonderlijke toets is zo objectief mogelijk en niet afhankelijk van de beoordelaar. Door een oordeel over een student te baseren op een aantal toetsen wordt het oordeel betrouwbaarder. Dit is geborgd in een duidelijk beoordelingsmodel en wordt gecontroleerd middels een toetsanalyse. Daarnaast worden de toetsen zo objectief mogelijk beoordeeld o.a. door het toepassen van het vier-ogenprincipe bij het toetsontwerp en tijdens de examens.
- Bruikbaarheid
De toetsen zijn bruikbaar: de organisatie is uitvoerbaar en betaalbaar, de toets voldoet aan de voorwaarden voor betrouwbaarheid. Hierbij wordt o.a. gelet op de uitvoerbaarheid in tijd en plaats. Daarnaast wordt gelet op de leesbaarheid van de toetsitems en de kwaliteit van de materialen die nodig zijn bij de toetsing.
- Transparantie
De toetsing is transparant voor de studenten door informatie in de studiehandleidingen. Hierin staat de inhoud van de toetsing, de beoordelingscriteria met weging en de toetsmatrijs.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing. Bij de uitvoering van toetsen en beoordelen wordt op gezette tijden het proces geëvalueerd en vanuit de examencommissie wordt het proces van toetsen en beoordelen gevalideerd.

Inhoudsopgave

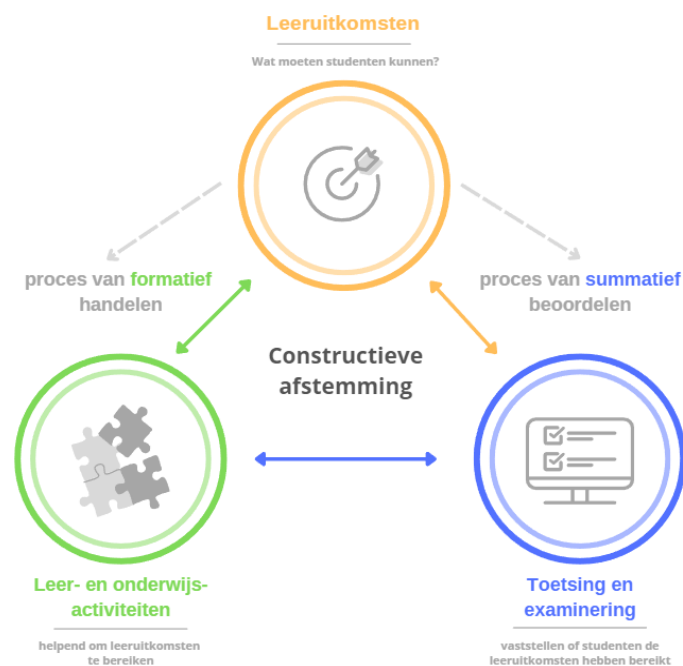
Inleiding	3
1. Visie op toetsen	6
2. Toetsorganisatie	9
3. Toetsbekwaamheid	13
4. Toetsprogramma	15
5. Toetsbeleid	18
6. Toets(tak)en	20
7. Kaderstellende documenten en bronnen	26
Bijlage: Kwaliteiten van een toetsbekwame hbo-docent	27

1. Visie op toetsen

Er is sprake van *constructive alignment* in elke onderwijseenheid

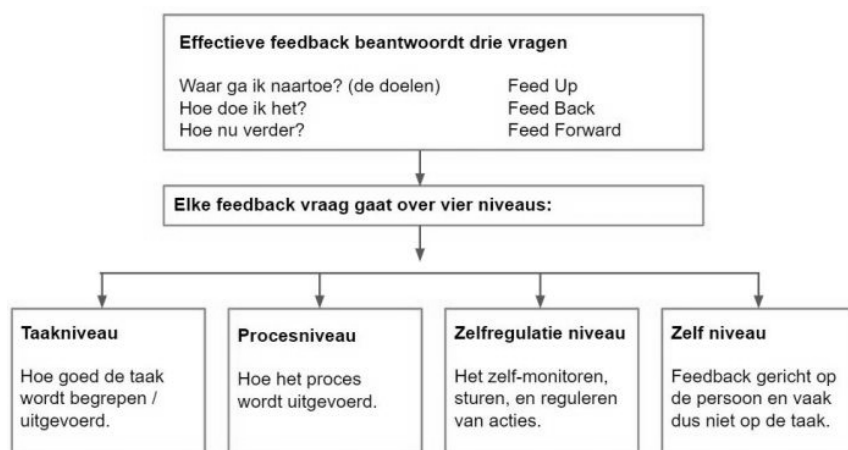
De theorie van constructieve afstemming (Biggs & Tang, 2011) beschrijft dat de wijze van toetsing is gekoppeld aan de leeruitkomsten en leerdoelen en bepalen daarmee de leer- en onderwijsactiviteiten. De toets stuurt hierdoor het leren. De visie is dat voor elke onderwijseenheid het leerresultaat, leeruitkomst en de leerdoelen samen de toetsactiviteiten bepalen en dat de leer- en onderwijsactiviteiten nauw samen moeten hangen, zodanig dat er sprake is van *constructive alignment* (zie figuur 1).

Figuur 1: *Constructive alignment* (Biggs & Tang, 2011)

De studenten ontvangen feed-up, feedback en feedforward om hun leerproces te versterken

Vanuit de theorie van Hattie en Timperly (2007) over het geven van effectieve feedback is naast het moment en de ontvankelijkheid van de student het niveau waarop de feedback zich richt van invloed op de effectiviteit. Hattie en Timperley (2007) beschrijven vier niveaus van feedback. Door een combinatie van de verschillende feedbackniveaus wordt de effectiviteit van feedback verhoogd.

Figuur 2 Model van feedback om te leren gebaseerd op Hattie en Timperley (2007)

Het complete toetsproces moet voldoen aan de opgestelde kwaliteitscriteria

Het toetsweb van Tamara van Schilt-Mol, Dominique Sluijsmans e.a. uit *'De touwtjes in handen: toetskwaliteit in het hbo'* uit 2016 vormt een praktisch hulpmiddel om kwaliteitscriteria op te stellen. Dit web bevat de volgende entiteiten met de daarbij behorende toelichting (zie tabel 1).

Toetsentiteit	Toelichting
Toetsorganisatie	De toetsorganisatie verwijst naar de wijze waarop alle betrokkenen (docenten, examencommissie, management en ondersteunende medewerkers) doelgericht met elkaar samenwerken om de gewenste toetskwaliteit te realiseren
Toetsbekwaamheid	Toetsbekwaamheid is de deskundigheid die aanwezig moet zijn om te zorgen voor kwaliteit van toetsing op alle aspecten van het toetsweb
Toetsprogramma	Een toetsprogramma is een bewuste en beargumenteerde combinatie van toetsvormen, passend bij de competenties en de opbouw van de opleiding
Toetsbeleid	Het toetsbeleid wordt het geheel aan vastgestelde afspraken, zowel inhoudelijk als procedureel, over toetsen en beoordelen bedoeld Met toetsbeleid wordt het geheel aan vastgestelde afspraken, zowel inhoudelijk als procedureel, over toetsen en beoordelen bedoeld
Toets(tak)en	Een toets is een meetinstrument dat in het onderwijs wordt ingezet om na te gaan of de doelen van onderwijs door studenten zijn bereikt.

	Een toetstaak is een item of opdracht binnen een toets waarmee studenten worden uitgedaagd hun kennis, vaardigheden en reflecties te tonen
--	---

Tabel 1: Overzicht entiteiten van het toetsproces met de daarbij behorende toelichting

Alle entiteiten kunnen zich in vier fasen bevinden:

Figuur 3: Toetsweb (van Schilt-Mol e.a., 2016)

De vier fasen zijn (Schilt-Mol et al., 2016):

1. **Activiteiten-georiënteerd:** Individuele actoren in de opleiding voeren op ad-hoc basis losstaande activiteiten uit.
2. **Proces-georiënteerd:** Relevante actoren in de opleiding voeren vanuit een korte termijnbeleid toetsactiviteiten uit die onderling samenhangen.
3. **Systeem-georiënteerd:** Alle relevante actoren in de opleiding voeren vanuit een middellangetermijnbeleid toetsactiviteiten uit die onderling samenhangen en geïntegreerd zijn in lopende processen in de opleiding.
4. **Keten-georiënteerd:** Alle relevante actoren in de opleiding voeren vanuit een middellangetermijnbeleid, samen met ketenpartners, toetsactiviteiten uit die onderling samenhangen en geïntegreerd zijn in lopende processen in de opleiding en de keten.

De kwaliteitscriteria per entiteit zijn opgesteld op basis van de visie die de IUA heeft op goede toetsing. In de volgende hoofdstukken worden deze entiteiten verder uitgewerkt in meetbare criteria.

De IUA streeft op alle entiteiten ten minste naar de systeem-georiënteerde fase om kwaliteit van toetsing te realiseren (die niet berust op toeval of de inzet van een individu).

2. Toetsorganisatie

Toetsentiteit	Toelichting
Toetsorganisatie	De toetsorganisatie verwijst naar de wijze waarop alle betrokkenen (docenten, examencommissie, management en ondersteunende medewerkers) doelgericht met elkaar samenwerken om de gewenste toetskwaliteit te realiseren

2.1 Kwaliteitseisen

De toetsorganisatie van de IUA moet aan de volgende kwaliteitscriteria voldoen:

Kwaliteitscriteria Toetsorganisatie
De toetsorganisatie... • voldoet aan de eisen van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) • is gericht op het behalen van de doelgericht samenwerken aan de kwaliteit van het toetsproces • is zo opgezet dat er afstemming is tussen alle betrokkenen • past bij de opgestelde kwaliteitsnormen • is (o.a. door het 4-ogen principe) ook gericht op het afdekken van risico's • zorgt ervoor dat het toetsprogramma en de toetsplanning tijdig voor studenten inzichtelijk is door middel van een toetsrooster

Tabel 2: Kwaliteitscriteria toetsorganisatie

In de toetsorganisatie zijn veel mensen betrokken die allemaal verschillende taken en bevoegdheden hebben. Het is wenselijk dat iedereen weet hoe het proces verloopt en welke rol iedereen daarin heeft. Dit maakt de toetsorganisatie transparant en voorkomt misverstanden die tot problemen kunnen leiden.

2.2 Uitwerking door de IUA

Bij de IUA zijn de volgende actoren bij de toetsorganisatie betrokken:

- Examencommissie
- Curriculumcommissie
- Docenten
- Examenbureau

Hieronder wordt kort beschreven welke taken en bevoegdheden deze partijen hebben bij de IUA, waarbij minimaal wordt voldaan aan de eisen van de WHW.

a. Examencommissie

De examencommissie bewaakt de kwaliteit van examens en garandeert daarmee het eindniveau van de studenten.

De taken en bevoegdheden van de examencommissie zijn:

- Benoemen van examinatoren voor aanvang van het studiejaar op basis van vakdeskundigheid en toetsdeskundigheid. De examinatoren zijn de docenten van de onderwijseenheden of externe examinatoren. Alle examinatoren ontvangen jaarlijks een aanstellingsbrief waarin wordt aangegeven wat er van hen wordt verwacht. De examencommissie heeft daarbij het recht om de benoeming om gewichtige redenen ongedaan te maken.
- Waarborgen van de kwaliteit van de toetsen en examens
- Vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de OER om de uitslag van toetsen en examens te beoordelen en vast te stellen en het up-to-date houden
- Verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer toetsen
- Een uitspraak doen bij klachten over toetsing
- Verlenen van toestemming aan een student om een zelf samengesteld programma te volgen bijvoorbeeld in het kader van topsport of in het kader van een beperking

b. Curriculumcommissie

De curriculumcommissie bewaakt en borgt een consistent en samenhangend onderwijsprogramma, inclusief toetsen en toetsbeleid.

De taken en bevoegdheden van de curriculumcommissie zijn:

- Verstrekken van opdrachten aan docenten voor het aanleveren van (nieuwe) toetsen
- Onderwijsontwikkeling en beleidsontwikkeling en het up-to-date houden van de OER (gedeelte over onderwijs)
- Contact met de examencommissie en rapportage aan de voorzitter College van Bestuur

c. Docenten

De docent is de expert met betrekking tot de inhoud van de toets en bezit de kennis en vaardigheden om een goede toets te ontwerpen. Daarnaast geeft de docent een oordeel over de al verworven competenties van de student of de ontwikkeling ervan.

Nadat de docent een concepttoets heeft gemaakt, wordt deze conceptversie voorgelegd aan de examencommissie.

De examencommissie beoordeelt alle nieuwe toetsen en herziene toetsen, de overige toetsen worden steekproefsgewijs beoordeeld.

De docent in de rol van toetsontwerper:

- Opstellen van een toetsmatrijs
- Maken van een concepttoets met een antwoordsleutel, correctievoorschrift of beoordelingsmodel met normering
- Verwerken van de feedback van de collega en/of de examencommissie
- Schrijven van instructie voor de student in de studiehandleiding
- Aangeven van de wijze van herkansing
- Klaarzetten toetsen in het portaal
- Verwerken van de toetsen (kans en herkansing) in de digitale leeromgeving
- Vaststellen van het definitieve cijfer

De docent in de rol van beoordelaar:

- Afnemen van vaardigheidstoetsen of mondelinge toetsen
- Nakijken van kennistoetsen, opdrachten en verslagen
- Vaststellen van cijfers op basis van cesuur en normering
- Feedback en feedforward geven aan studenten
- Opnieuw beoordelen van toetsen op basis van vragen van studenten na de inzage van de toetsen
- Analyseren van de kwantitatieve analyse in het portaal en het nemen van beslissingen over de toetsitems
- Maken van een jaarlijks toetsanalyseverslag per onderwijseenheid op basis van een kwalitatieve en kwantitatieve analyse. Daarbij worden de kwantitatieve gegevens gebruikt die automatisch binnen het portaal worden gegenereerd.
- Verwerken van de uitkomsten uit deze toetsanalyse in de studiehandleiding van het volgende studiejaar

d. Examenbureau

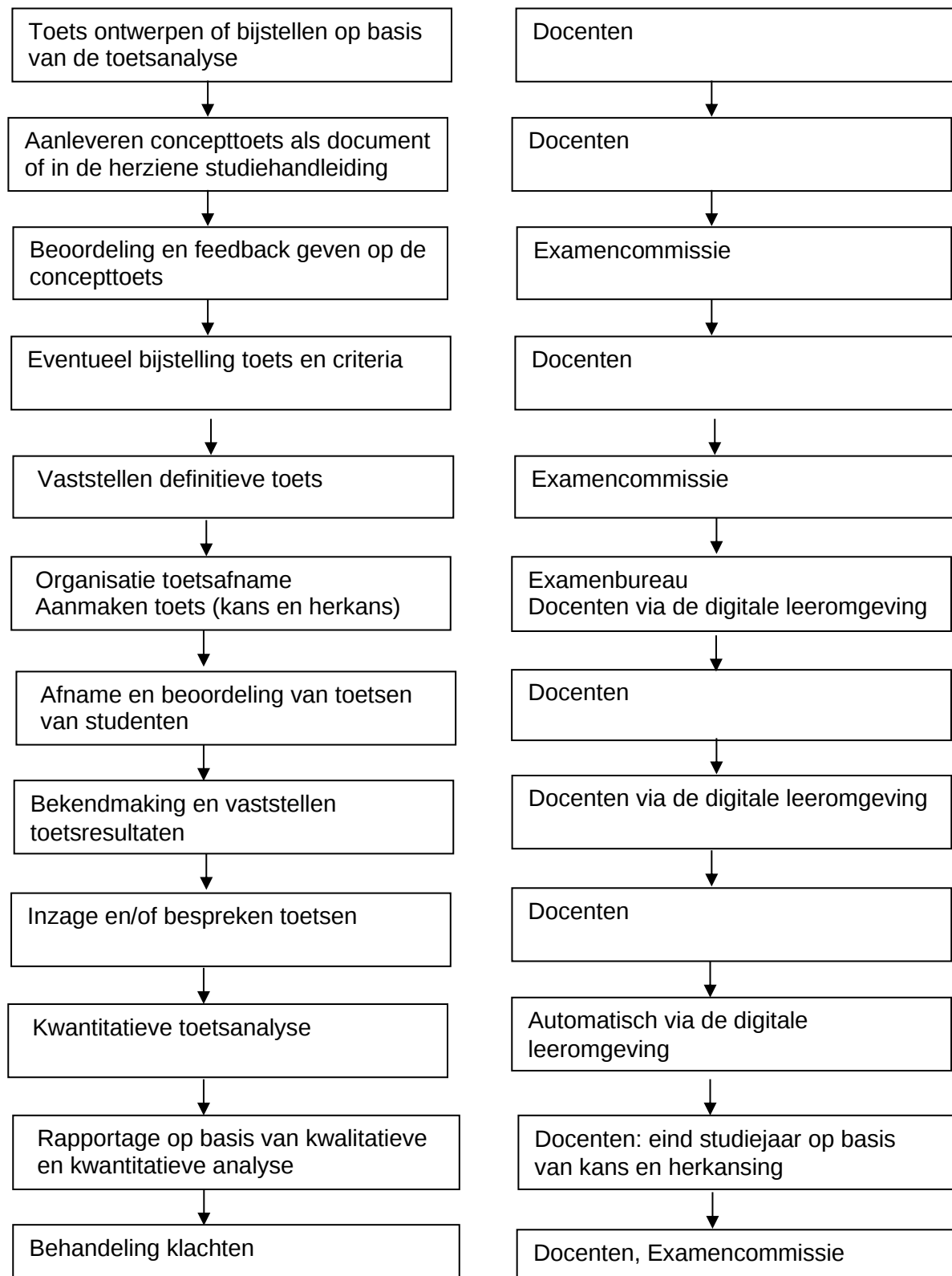
Het examenbureau draagt zorg voor de organisatorische en logistieke activiteiten rondom toetsen.

De taken en bevoegdheden van het examenbureau zijn onder andere:

- Plannen en roosteren van toetsweken
- Organiseren van de afname van toetsen, inclusief surveillanten
- Bewaken van de deadlines op beoordelen toetsing, aanleveren toetsanalyse en updaten studiehandleiding

Schematisch overzicht van de toetsorganisatie

In de eerste kolom staat de taak, in de tweede kolom staan degenen die hierbij betrokken zijn

Figuur 5: Schema van het proces van toetsontwikkeling bij de IUA

3. Toetsbekwaamheid

Toetsentiteit	Toelichting
Toetsbekwaamheid	Toetsbekwaamheid is de deskundigheid die aanwezig moet zijn om te zorgen voor kwaliteit van toetsing op alle aspecten van het toetsweb

3.1 Kwaliteitseisen

De toetsbekwaamheid van alle betrokkenen binnen de toetsorganisatie van de IUA moet aan de volgende kwaliteitscriteria voldoen:

Kwaliteitscriteria Toetsbekwaamheid
De toetsbekwaamheid van docenten... • voldoet aan de eisen van de Vereniging Hogescholen met betrekking tot de kwalificaties van hbo-docenten • wordt aangetoond met een behaalde BKE-opleiding • wordt aantoonbaar geborgd en actueel gehouden met professionaliseringstrajecten (individueel of met een groep)

Tabel 3: Kwaliteitscriteria toetsbekwaamheid

Voor de Vereniging Hogescholen is door de projectgroep 'Je ogen uitkijken' in kaart gebracht welke kwaliteiten hbo-docenten moeten bezitten om studenten te mogen examineren (van Schilt-Mol e.a., 2020).

Deze kwaliteiten zijn (zie bijlage):

1. Je handelt binnen de context van het toetsbeleid en de toetsorganisatie.
2. Je handelt binnen een onderwijs- en toetsprogramma.
3. Je past toetskennis en –vaardigheden adequaat toe.
4. Je blijft toetsbekwaam.

Bij de invulling van deze kwaliteiten is onderscheid gemaakt tussen een basiskwalificatie examinering (BKE) en een senior kwalificatie examinering (SKE).

- BKE is primair voor de rol als docent die (mede-)verantwoordelijk is voor een of meer toetsen en daarbij het gesprek voert over kwaliteit van deze toetsen
- SKE is noodzakelijk als een docent één of meer specifieke rollen in toetsing heeft, (mede-)verantwoordelijk is voor samenhang van toetsen en adviseert over en begeleidt bij kwaliteit van toetsen

3.2 Uitwerking door de IUA

Het streven is dat alle docenten van de IUA minimaal beschikken over Basiskwalificatie Examinering (BKE) conform de eisen van de Vereniging Hogescholen.

Van nieuwe docenten wordt vereist zich binnen twee jaar na de aanstelling hun Basis Didactische bekwaamheid (BDB) te behalen. De BKE is hiervan een onderdeel.

Voor nieuwe docenten met een onderwijsbevoegdheid geldt dat zij hun BKE moeten behalen binnen twee jaar, als zij op het moment van aanstelling nog niet in het bezit zijn van BKE.

Alleen de docenten die formeel door de Examencommissie zijn aangewezen als examiner, mogen toetsen afnemen en beoordelen.

De kwaliteiten van docenten op het gebied van toetsing worden actueel gehouden met professionaliseringstrajecten.

4. Toetsprogramma

Toetsentiteit	Toelichting
Toetsprogramma	Een toetsprogramma is een bewuste en beargumenteerde combinatie van toetsvormen, passend bij de competenties en de opbouw van de opleiding

4.1 Kwaliteitseisen

Het toetsprogramma van de IUA moet aan de volgende kwaliteitscriteria voldoen:

Kwaliteitscriteria toetsprogramma
Het toetsprogramma ... • is gebaseerd op een eerlijke beoordeling van acht competenties waarbij met behulp van verschillende toetsvormen binnen verschillende contexten getoetst wordt • bevat toetsen die relevant en/of authentiek zijn • is afgestemd op beroepssituaties, wat bijdraagt aan de praktische waarde van de opleiding voor studenten • is afgestemd met het werkveld waardoor dit aansluit bij de behoeften van het werkveld • zorgt ervoor dat toetstaken logisch op elkaar aansluiten binnen een leerlijn • bevat toetsen waarbij de complexiteit en de zelfstandigheid binnen de toetsen wordt gekoppeld aan de fase van de opleiding. De fasen zijn: beginner, gevorderd, competent en bekwaam. • is gevarieerd waarbij verschillende talenten van de studenten aangesproken worden • bevat ook toetsen waarbij gebruik wordt gemaakt van nieuwe (digitale) methodieken en media • is AI-proof. Dat wil zeggen dat duidelijk is, wanneer AI wel en wanneer niet gebruikt mag worden en dat de toetsing ook daarop gecontroleerd wordt • zorgt dat binnen een periode de studiebelasting door de toetsing haalbaar is door de afwisseling en planning van de toetsen (horizontale samenhang) • wordt gecommuniceerd naar alle betrokkenen in het kader van transparantie • sluit aan bij de onderwijsdoelen en de missie van de IUA • bevat toetsen die bruikbaar zijn wat betreft tijd en kosten

Tabel 4: Kwaliteitscriteria toetsprogramma

Bij het ontwerpen van een toetsprogramma spelen verschillende aspecten een rol. Belangrijke criteria voor het gehele toetsprogramma zijn dat de opleiding (beroeps)praktijkgericht is en op het gewenste niveau (Bachelor- of Master) wordt aangeboden. Bij het ontwerpen zowel horizontale als verticale afstemming van belang: naast de opbouw van de competenties in het toetsprogramma over de verschillende jaren heen (verticale afstemming), is ook afstemming van toetsen per onderwijseenheid in het toetsprogramma van belang (horizontale afstemming).

Daarnaast is de kwaliteit van afzonderlijke toetsen een belangrijk aspect om te overwegen bij het ontwerpen van een toetsprogramma: binnen het totale toetsprogramma bepaalt iedere toets een deel van de totale validiteit. De kwaliteit van een afzonderlijke toets moet, met andere woorden, worden beschouwd binnen het totaal van de kwaliteit van het toetsprogramma. Bij het ontwerpen van het toetsprogramma heeft afstemming plaatsgevonden over de balans tussen de uitvoerbaarheid van het programma, de meest geschikte toetsvormen, de functies van deze toetsen en de hoeveelheid toetsen.

4.2 Uitwerking door de IUA

De IUA kent een afwisselend toetsprogramma waarbij de studenten beoordeeld worden op acht competenties. De toetsen zijn relevant en qua moeilijkheid afgestemd op de fase van de opleiding. Hiermee bevat het toetsprogramma toetsen die relevant en/of authentiek zijn.

Het ontwerp en de evaluatie van het toetsprogramma wordt uitgevoerd door de examencommissie in samenspraak met de docenten en het management. Het toetsprogramma is afgestemd met en goedgekeurd door de werkveldadviesraad.

De ontwikkeling tot startbekwame professional verloopt binnen de opleiding gefaseerd en competenties worden ontwikkeld in een cyclisch proces van verdieping, verbreding en verrijking. Het curriculum biedt de student de mogelijkheid de competenties te ontwikkelen met een steeds grotere mate van zelfstandigheid en afnemende sturing. De voortgang en de resultaten van de student worden per periode getoetst. Hierbij gaat het om een beredeneerde combinatie van toetsvormen passend bij de doelen, inhoud, opbouw en structuur van het curriculum.

Elke onderwijseenheid wordt afgesloten door een toets, waarmee nagegaan kan worden of de leerdoelen bereikt zijn. De toetsvormen zijn beschreven in een toetsprogramma. Gekozen wordt telkens voor de toetsvorm waarmee dat op de beste en meest praktische wijze kan worden vastgesteld. Zo worden sommige onderwijseenheden afgesloten met schriftelijke- of mondelinge tentamens, andere met een werkstuk of een multimediaopdracht en weer andere met een portfolio waarin een combinatie van verschillende, elkaar goed aanvullende opdrachten is samengebracht. Indien wenselijk om de toets AI-proof te maken worden de schriftelijke toetsvormen aangevuld met een mondelinge toelichting door de student.

De afstudeerstage wordt afgesloten met een beeldverslag waarin aangetoond moet worden dat de stageleerdoelen in en door de praktische stageactiviteiten gerealiseerd zijn. Het karakter van het afstudeeronderzoek impliceert een beoordeling op basis van een onderzoeksverslag. Daarnaast is er een afsluitend gesprek waarbij de student bevraagd wordt op de samenhang tussen de competenties en de koppeling met het werkveld. Op de genoemde wijze wordt ook in het afstudeerprogramma de noodzakelijke variatie in toetsvormen gewaarborgd.

Evaluatie van het toetsprogramma vindt structureel en systematisch plaats als onderdeel van de kwaliteitscyclus van toetsing.

Het resultaat van de evaluatie wordt besproken tijdens een curriculumoverleg en met de werkveldadviesraad. Uiteindelijk wordt door de examencommissie de aanpassingen doorgevoerd.

5. Toetsbeleid

Toetsentiteit	Toelichting
Toetsbeleid	Het toetsbeleid wordt het geheel aan vastgestelde afspraken, zowel inhoudelijk als procedureel, over toetsen en beoordelen bedoeld Met toetsbeleid wordt het geheel aan vastgestelde afspraken, zowel inhoudelijk als procedureel, over toetsen en beoordelen bedoeld

5.1 Kwaliteitseisen

Het toetsbeleid van de IUA moet aan de volgende kwaliteitscriteria voldoen:

Kwaliteitscriteria Toetsbeleid
Het toetsbeleid... • wordt gecommuniceerd naar alle betrokkenen in het kader van transparantie • wordt jaarlijks geactualiseerd door de examencommissie waarbij gekeken wordt of het toetsbeleid nog aansluit en haalbaar is • bevat afspraken voor docenten en studenten, die zowel inhoudelijk als procedureel, worden vastgelegd en voor de studenten uitgewerkt worden in het OER

Tabel 5: Kwaliteitscriteria toetsbeleid

5.2 Uitwerking door de IUA

De IUA werkt de kwaliteitscriteria uit in een toetsbeleid waarin alle entiteiten worden beschreven en gekoppeld is aan de visie op toetsen. Het document 'Visie en beleid op toetsing van de IUA' wordt naar alle betrokkenen gecommuniceerd en jaarlijks geactualiseerd. Inhoudelijke en procedurele afspraken worden vastgelegd.

Bij de jaarlijkse actualisatie worden alle toetsentiteiten bekeken conform de PDCA-cyclus. Op basis van de evaluatie worden de interventies beschreven. Interventies zijn gerichte acties om een bestaande situatie te veranderen in de richting van de gewenste situatie. Er kan hierbij een onderscheid gemaakt worden naar procesmatige en inhoudelijke interventies.

- Een procesmatige interventie is gericht op de organisatie rondom toetsen en beoordelen en heeft tot doel om zeker te stellen dat deze organisatorische aspecten van toetsing bijdragen aan de kwaliteit van toetsing. Een voorbeeld van een procesmatige interventie is het vier weken voor een tentamenafname de schriftelijke toets met correctiemodel te laten inleveren bij de examencommissie voor de kwaliteitscontrole en deze data in de digitale agenda van de betrokken docenten laten noteren.

- Een inhoudelijke interventie is gericht op bepaalde kwaliteitsaspecten van toetsen en/of het toetsprogramma. Voorbeelden van inhoudelijke interventies zijn: het invoeren van compensatie tussen studieonderdelen, het betrekken van externe examinatoren om de kwaliteitsborging van het afstudeerwerk te verhogen of het herzien van de afstudeerprocedure.

De gevolgen van de interventies voor de studenten worden jaarlijks geactualiseerd in het Onderwijs- en Examenreglement.

6. Toets(tak)en

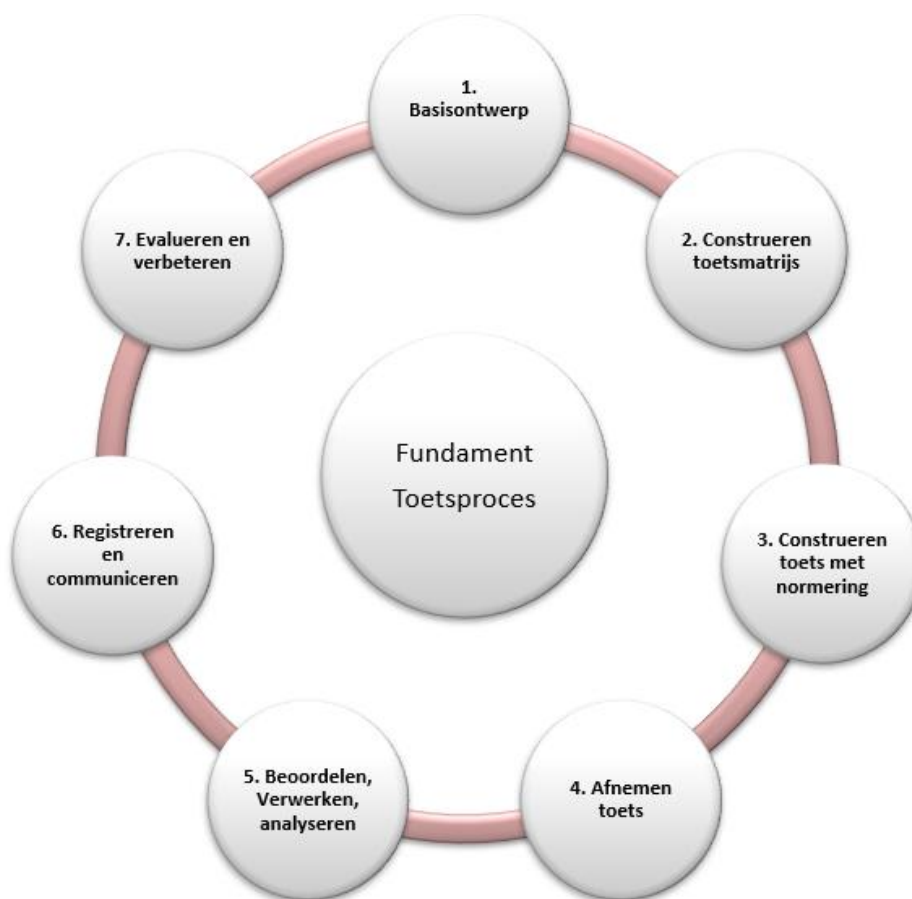
Toetsentiteit	Toelichting
Toets(tak)en	Een toets is een meetinstrument dat in het onderwijs wordt ingezet om na te gaan of de doelen van onderwijs door studenten zijn bereikt. Een toetstaak is een item of opdracht binnen een toets waarmee studenten worden uitgedaagd hun kennis, vaardigheden en reflecties te tonen

6.1 Kwaliteitseisen

De toets(tak)en bij de IUA moeten aan de volgende kwaliteitscriteria voldoen:

Kwaliteitscriteria Toets(tak)en
De toetsen... • worden ontworpen, afgenomen en geëvalueerd conform de toetscyclus van de Vereniging Hogescholen • geven systematisch aandacht voor vorderingen van studenten op de competenties door middel van passende formatieve evaluatie en summatieve toetsing • zijn erop gericht dat de leerdoelen indien mogelijk gekoppeld zijn aan betekenisvolle beroepssituaties, beroepsproducten en/of beroepshandelingen • geven een resultaat dat een betrouwbare afspiegeling is van de prestatie van de individuele student waarbij er geen sprake is van fraude • zijn gebaseerd op toetsvormen die meten wat ze moeten meten (validiteit) • zijn betrouwbaar en niet gebaseerd op toevalligheden of irrelevante invloeden (discriminerend vermogen) • zijn zo objectief mogelijk door duidelijke correctie- of beoordelingsmodellen • zijn bruikbaar (realiseerbaar binnen de afgesproken tijd en middelen) • worden wat betreft vorm, beoordeling en inhoud voor aanvang van de onderwijseenheid aan de studenten gecommuniceerd zodat ze duidelijkheid hebben over de wijze van toetsing en de daarbij gehanteerde criteria (feed-up) • ondersteunen actief het leren van de student door betekenisvolle feedback en feedforward

Tabel 6: Kwaliteitscriteria Toets(tak)en

Figuur 5: Schema van de toetscyclus

Bij het ontwerpen van toetsen en toetstaken spelen verschillende aspecten een rol. Een daarvan is het doorlopen van een toetscyclus conform de richtlijnen van de Expertgroep BKE / SKE (2013) en vastgelegd door de Vereniging Hogescholen (zie figuur 5).

5.3 Uitwerking door de IUA

Toets(tak)en worden bij de IUA ontwikkeld voorafgaand aan de onderwijseenheid. Evaluatie vindt structureel en systematisch plaats als onderdeel van de kwaliteitscyclus van toetsing. De kwaliteit van de toets(tak)en wordt gewaarborgd door het systematisch doorlopen van de toetscyclus en de controle op de *constructive alignment* binnen de studiehandleiding. Het resultaat van de evaluatie wordt besproken met alle relevante actoren en aanpassingen worden doorgevoerd. Hiermee wordt een sluitend geheel van kwaliteitsbewaking gerealiseerd.

Alle onderwijseenheden kennen een duidelijke feed-up (waar gaat de student naar toe) in de studiehandleidingen. Vooraf is duidelijk wat er van de student wordt verwacht en wat er kan met de onderwijseenheid in de praktijk in de vorm van de beschrijving van het leerresultaat. De student kan de leeruitkomst en de leerdoelen, de beschrijving van de toets, het beoordelingsmodel en de toetsmatrijs lezen in de studiehandleiding die bij iedere onderwijseenheid aanwezig is.

Bij de afrondende toetsing krijgt de student feedback (wat ging er goed) met een duidelijke feed forward (wat is er nog te doen, hoe nu verder)

Om bij te dragen aan de missie van de IUA moet er een duidelijke visie zijn op hoe het werkveld, de leeractiviteiten en de toetsing samenwerken om het beoogde resultaat te behalen.

Fase 1: Basisontwerp

In het basisontwerp van de toetsen staan het werkveld en de verschillende rollen van de Islamitische theoloog centraal. Dit is uitgewerkt in de leeruitkomst en de daarbij behorende leerdoelen van de toetsen. Bij de beschrijving van de leerdoelen wordt de taxonomie van Bloom gebruikt (Anderson, L.W., Krathwohl, D.R. e.a., 2001).

Fase 2: Construeren toetsmatrijs

Voor alle toetsen staat in de studiehandleiding de beschrijving van de inhoud van de toets met daaronder het beoordelingsmodel en een toetsmatrijs.

In de toetsmatrijs worden de leerdoelen gekoppeld aan de competenties en de daarbij behorende indicatoren. Hierbij wordt aangegeven op welk niveau van Bloom de competentie wordt getoetst en wordt de koppeling met de inhoud van de toets gemaakt.

Fase 3: Construeren toets met normering

De **toetsitems** (vragen of opdrachten) van een toets moeten binnen het kader blijven van het onderwijs dat aan het toets vooraf is gegaan. Zij dienen duidelijk en ondubbelzinnig te zijn geformuleerd.

De toets wordt voorzien van een duidelijk beoordelingsmodel waaruit blijkt hoe de verschillende indicatoren wegen bij de bepaling van het eindcijfer en daarmee de uitslag van de toets. De opdracht of vraagstelling in de toets is eenduidig en helder over de vereiste detaillering van de uitwerking en de criteria waarop de toets wordt beoordeeld.

Een ontworpen toets wordt door de examencommissie van feedback voorzien. Op basis van deze feedback wordt de toets bijgesteld.

De toetsen worden afgenomen in de **taal** waarin de onderwijseenheid wordt gegeven. Dat is in principe het Nederlands. In enkele gevallen (denk bijvoorbeeld aan exchange studenten) kan de toets ook in een andere taal worden gemaakt. Of dit mogelijk is, bespreekt de student voorafgaand aan de start van de opleiding met de voorzitter van het college van bestuur.

In het beoordelingsmodel wordt de weging zichtbaar tussen de verschillende criteria op basis van een moeilijkheidsfactor en/of tijdsinvestering.

Fase 4: Afnemen toets

Voor elke onderwijseenheid worden per collegejaar twee toetskansen aangeboden. Deze toetskansen kunnen worden ingeleverd tijdens de 5 toetsperiodes. In bijzondere gevallen, zoals persoonlijke omstandigheden (ziekte, mantelzorg, etc.) kan de examencommissie toestemming verlenen tot afwijking van die regel, bijvoorbeeld in de vorm van een extra toetskans voor één of meer studenten.

Met betrekking tot de afname van de toets geldt de volgende werkwijze:

Het exacte **tijdstip** waarop een praktijk- en/of mondelinge toets wordt afgenomen, wordt in het toetsrooster bekend gemaakt. De student levert de overige toetsen tijdens een van de toetsperiodes in via de digitale leeromgeving.

De **duur** van de toetsing moet zodanig zijn, dat de beantwoording van alle vragen in een kennistoets in redelijkheid mogelijk is en dat de opdrachten binnen de gestelde termijn ingeleverd kunnen worden. De docent is bevoegd om de duur van de toets in bijzondere gevallen te verlengen. Dit moet wel gemeld worden bij de examencommissie.

Indien de docent tijdens de toets **fouten** in de toetsitems aantreft, geeft hij deze fouten zo spoedig mogelijk door aan de examencommissie. Indien mogelijk worden de fouten nog tijdens de toetsing hersteld. Als dat niet mogelijk is, kan voor het bekend maken van de resultaten nog een herziening van de wijze van beoordelen plaatsvinden.

Indien een student bewust of onbewust **fraudeert** kan de examencommissie de student een berisping geven, de uitslag van de toets ongeldig verklaren en/of de student het recht ontnemen één of meer toetsen af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. De uitwerking van de maatregelen en sancties is te vinden in het fraudeprotocol.

Onder fraude wordt verstaan: het handelen of nalaten van handelen door een student, dat erop gericht is het vormen van een juist oordeel over zijn kennis, vaardigheden of houding geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken of opzettelijk te beïnvloeden.

Onder fraude valt ook het plegen van **plagiat**. Hieronder wordt verstaan het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. Ook het meeliften bij een groepsopdracht waarbij een cijfer behaald kan worden, wordt gezien als plagiaat.

Bij de **digitale kennistoetsen** geldt het volgende beleid:

- De toetsen worden onder toezicht afgenomen op locatie afgenomen of in een beveiligde digitale toetsomgeving waarbij het plegen van fraude (vrijwel) niet mogelijk is
- Het gebruik van studiematerialen of informatiebronnen tijdens de afname van de toets is verboden, tenzij dit in de studiehandleiding expliciet staat vermeld.
- Het gebruik van onbeschreven kladpapier is toegestaan

- Het gebruik van andere internetpagina's dan de toetsomgeving binnen de digitale leeromgeving is niet toegestaan
- Na afloop blijft de digitale toets nog 1 dag beschikbaar voor inzage in de goede antwoorden en het geven van feedback door de student op de gestelde toetsvragen.

Bij de **overige toetsen** geldt het volgende beleid:

- Bij schriftelijke toetsen wordt er gecontroleerd op plagiaat met behulp van de plagiaatscan Turnitin
- De gebruikte bronnen moeten in de tekst en in de bronnenlijst conform APA worden vermeld
- Gebruikte afbeeldingen moeten rechtenvrij zijn of er moet een duidelijke vermelding zijn van de bron
- Bij mondelinge toetsen is het gebruik van studiematerialen of informatiebronnen tijdens de afname van de toets verboden

Ten slotte wordt bij de afsluitende toetsen, te weten de afstudeerstage, het afstudeeronderzoek in jaar vier van de Bachelor en van de Master en het afrondende assessment, de beoordeling op het oordeel van meer dan één deskundige gebaseerd.

Fase 5: Beoordelen, verwerken en analyseren

Met betrekking tot de beoordeling van de toets en de toetsanalyse geldt de volgende werkwijze:

- De docent ontwikkelt in fase 3 de beoordelingsmodellen met beoordelingscriteria. Deze worden van feedback voorzien door de examencommissie, waarna de toets wordt herzien en de beoordelingswijze wordt vastgesteld.
- Ten behoeve van een betrouwbare beoordeling wordt er, als er meer dan een docent betrokken is bij dezelfde toets, per toets een kalibreersessie georganiseerd.
- Studenten ontvangen voor toetsen met een summatieve functie altijd een individuele beoordeling.
- De beoordeling van de toets geschiedt door het geven van een cijfer op de schaal van 1 tot en met 10, afgerond op 1 decimaal.
- De cesuur voor de toetsen is absoluut en vastgesteld op 5,5. De uitzondering hierbij zijn de toetsen van het afstuderen, daarbij geldt de cesuur van 6,0.
- Studenten ontvangen bij elke toets feedback. De vorm van de feedback is opgenomen in de beschrijving van de toets in de studiehandleiding.
- De docenten die toetsen nakijken hebben daarvoor 10 werkdagen de tijd. De reguliere schoolvakanties gelden niet als werkdagen.
- De normering is conjunctief. Dat wil zeggen dat er binnen de toetsen geen compensatiemogelijkheid is.
- Mocht een toets bestaan uit verschillende sub-toetsen, dan bestaat die mogelijkheid wel en worden de resultaten van de sub-toetsen gemiddeld tot een eindcijfer.

Fase 6: Registreren en communiceren

Elke individuele student krijgt inzicht in het behaalde cijfer via de digitale leeromgeving. Momenten waarop studenten inzage kunnen krijgen in de beoordeling van hun werk, worden door de docent ingepland. Bij de digitale toetsing is er alleen inzage in de toets tijdens de dag waarop de toets wordt afgenomen.

De resultaten van de toetsen worden geregistreerd en gearhiveerd bij IUA. Deze toetsresultaten worden zo lang bewaard als de toets geldig is.

De geldigheid van een toets vervalt als de inhoud van de toets duidelijk niet meer aansluit bij de eisen die passen bij de huidige opleiding.

Het geven van feedback naar de student en naar de opleiding ziet de IUA als een belangrijke functie van toetsing. Er wordt onderscheid gemaakt in formatieve evaluatie en summatieve toetsing.

Formatieve evaluatie is altijd ontwikkelingsgericht en geeft feedback aan de student over leerresultaten. De centrale vraag daarbij is: welke leerdoelen beheerst de student wel en welke leerdoelen nog niet en wat kan de student doen om een stap verder te komen?

Summatieve toetsing is het beoordelen of (het werk van) de student voldoet aan de gestelde normen. Dit vormt de basis voor formele beslissingen. De centrale vraag is: beheerst de student de leerdoelen, ja of nee?

Fase 7: Evalueren en verbeteren

De examencommissie evalueert jaarlijks de gang van zaken en resultaten bij de toetsing. De examencommissie werkt voorafgaand aan de toetsafname aan de toetskwaliteit door onder meer de zogenaamde vier-ogen-principe. Daarnaast beoordeelt de examencommissie de toetsen achteraf op basis van de toetsanalyse. Als daar, naar haar oordeel, aanleiding toe is, kan de examencommissie corrigerend optreden, bijvoorbeeld door een normering bij te stellen of een toets ongeldig te verklaren. Voorts kan zij aanwijzingen aan docenten voor toekomstige toetsen geven en, als de noodzaak daarvan blijkt, regels en procedures aanpassen.

7. Kaderstellende documenten en bronnen

Context	Naam Document
Wettelijke, landelijke regelgeving, documenten vanuit Vereniging Hogescholen	Wet Hoger- en Wetenschappelijk Onderwijs (2011) Verantwoord toetsen en beslissen in het hbo (2013) Beoordelen is mensenwerk (2014) Kwaliteit van toetsing onder de loep (2015) De touwtjes in handen (2016) Zienderogen vooruit (2017) Vreemde ogen dwingen (2017) Je ogen uitkijken (2020)
Beroep	Landelijke Kennisbasis Leraar Islam-godsdienst (2017) Landelijke Kennisbasis Godsdienst en Levensbeschouwing (2017) Competentiewijzer Bachelor of Education Voortgezet Onderwijs en BVE (2009)
IUA	IUA Competentieprofiel 2024 - 2025 IUA Curriculum 2024 - 2025 IUA Onderwijs- en Examenreglement 2024 - 2025

Tabel 7. Richtinggevende documenten bij inrichting toetsbeleid

Bronnen:

- Anderson, L.W., Krathwohl, D.R. e.a. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman.
- Biggs, J. B., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does (3rd ed.)*. New York: McGraw-Hill Education (UK).
- Bijkerk, L. (2015) *Basiskwalificatie examinering in het beroepsonderwijs*. Houten: Bohn, Stafleu van Loghum
- Bijkerk, L. (2018). *Toetsbeleid 2024-2025 Edufit*. Gouda: Edufit
- Expertgroep BKE/SKE (2013). *Verantwoord toetsen en beslissen in het hoger onderwijs, een voorstel voor een programma van eisen voor een basis- en seniorkwalificatie examinering (BKE/SKE)*. Vereniging Hogescholen, Den Haag
- Hasb, A. (2024) *De toetsing getoetst bij de IUA*. Eindverslag SKE-opleiding Edufit
- Hattie, J. & Timperley, H. (2007). *The power of feedback*. Auckland: Faculty of Education.
- Mulders, M. (2010) *101 Managementmodellen*. Groningen: Noordhoff
- Schilt-Mol, T. van e.a. (2016) De touwtjes in handen: toetskwaliteit in het hbo. *OnderwijsInnovatie december 2016, 15-24*.

Bijlage: Kwaliteiten van een toetsbekwame hbo-docent

Kwaliteit 1: je handelt binnen de context van het toetsbeleid en de toetsorganisatie

BKE-1

Je kent je eigen rol, taken en verantwoordelijkheden en die van anderen binnen het geheel van het toetsbeleid en de toetsorganisatie en handelt daarnaar. Je werkt vanuit de visie op toetsen en leren van de opleiding aan de kwaliteit van toetsing. Je bent je bewust van de relatie tussen toetsen, het toetsbeleid en de visie op toetsen en leren.

SKE-1

Je evalueert de kwaliteit van die onderdelen van/processen binnen de toetsorganisatie waarvoor jij verantwoordelijk bent, en kunt hierover adviseren. Je bent je daarbij bewust van de verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen de toetsorganisatie. Je levert vanuit jouw rol een actieve bijdrage aan praktische handvatten voor collega's, en aan het ontwikkelen, uitvoeren en/of evalueren van het toetsbeleid en/of de (kaders van de) toetsorganisatie van de opleiding.

Kwaliteit 2: je handelt binnen het onderwijs- en toetsprogramma

BKE-2

Je kent de plaats en functie van toetsen in het onderwijs- en toetsprogramma. Je relateert toetsen aan de visie van de opleiding en de beoogde leerresultaten van de opleiding.

SKE-2

Je levert een actieve bijdrage aan het ontwikkelen van het toetsprogramma van de opleiding. Je evalueert de kwaliteit van het toetsprogramma vanuit de beoogde leerresultaten en adviseert over het (her)ontwerp van het toetsprogramma. Je overziet het geheel en de samenhang tussen toetsen binnen de opleiding in relatie tot het onderwijsprogramma.

Kwaliteit 3: je past toetskennis en -vaardigheden adequaat toe

BKE-3

Je kunt toetsen cyclisch en systematisch herontwerpen/ontwikkelen, uitvoeren en evalueren. De gemaakte keuzes kun je beargumenteren. Je gebruikt informatie uit toetsen om je onderwijs invulling te geven en de student verder te helpen in zijn ontwikkeling door het geven van feedback. Je neemt zorgvuldige en onderbouwde beslissingen op basis van informatie uit toetsen en kan daarover helder communiceren naar studenten. Je bent je daarbij bewust van de impact van toetsing.

SKE-3

Je ondersteunt en begeleidt collega's in het toetsproces en evalueert de kwaliteit van toetsen van jezelf en collega's. Je vertaalt de uitkomsten van evaluaties naar concrete aanbevelingen. Je adviseert bij ontwerp- en beoordelingsvraagstukken.

Je maakt hierbij voortdurend afwegingen op basis van de functie van de toetsen en de context waarbinnen deze worden ingezet.

Kwaliteit 4: je blijft toetsbekwaam

BKE-4

Je kijkt als kritisch professional steeds naar je eigen handelen rondom toetsen en past je handelen desgewenst aan. Je bent je bewust van je eigen ervaringen met en opvattingen over toetsen en de wijze waarop deze je eigen handelen en ontwikkeling beïnvloeden.

SKE-4

Je bent als kritisch professional gericht op de doorontwikkeling van je eigen toetsbekwaamheid passend bij jouw rol, taken en verantwoordelijkheden. Je voert en/of initieert het inhoudelijke gesprek over het belang van toetsbekwaamheid als onderdeel van docentbekwaamheid en over de kwaliteit van toetsing binnen de opleiding.

